

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inerati do 30 peti
a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, do 300 vrst a Din 3.—, večji inerati peti
vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru, inerati davek posebej. — Slovenski Narod
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopis se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knažjeva ulica št. 5
Telefon št. 3123, 3125, 3126, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 8. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta,
telefon št. 26 — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65,
podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190 — JESENICE, Ob kolodvoru 101.
Račun pri poštnem čerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Vprašanje uporabe bednostnega fonda

Danes dopoldne je razpravljala banovinski svet o uporabi denarnih sredstev iz bednostnega fonda

Ljubljana, 5. septembra.
Davi ob 9.45 se je nadaljevalo v stekleni dvorani zasedanje banovinskega sveta. Po ugodnih formalnostih in pozdravu g. bana je prečital delovodaja banovinskega sveta dr. Senekovič poročilo večerajšnje seje, nato je pa g. podban dr. Pirkmajer na večerajšnji interpelaciji banovinskega svetnika g. Babnika pojasnil stališče glede vpisa državnih uradnikov v reklamacijske imenike.

Debata o bednostnem fondu

Ban dr. Marušič je dal zapisnik na glasovanje ter poudarjal, da je odobren. Nato se je začela razprava o bednostnem fondu, ki mu je referent dr. Karlin, uredbo o bednostnem fondu je pa prečital dr. Senekovič. (Uredbo smo bili objavili že na prvi strani »Slovenskega Naroda« 5. avgusta.)

Najprej se je oglasil k besedi banski svetnik g. Tavčar v vprašanju, kako to, da je prišla razprava o bednostnem fondu na dnevni red. G. ban je odgovarjal poudarjajoč, da je več govornikov izrazilo željo, da se najprej razpravlja o bednostnem fondu.

K debat se je prvi oglasil banski svetnik g. Lovšin v vprašanju, kako naj se razdeli teh 9 milijonov. Ban dr. Marušič je pojasnil, da danes pač ni mogoče določiti, kateri kraji bodo dobili podporo, niti ni mogoče določiti, kje se bo kaj gradilo. Banske uprava bo bednostni fond porabila tam, kjer bo pomoč najbolj potrebna in kjer se bo izkazalo, da je kriza največja. Popolnoma je pa izključeno danes določati razdelitev tega fonda ali celo kak ključ, po katerem naj se razdeli. Če prejšnja leta je imela banska uprava slično akcijo, pokazala je, da je pri tem popolno objektivnost ter je pomagala samo tam, kjer je pomoč najbolj potrebna, pošteno, nesebično in objektivno. Smatra za potrebno, da se v tem pogledu puste proste roke banski upravi.

K besedi se je oglasil banski svetnik g. Albin Prepeluh. Poudarjal je, da je bednostni fond nastal iz dohodkov obrtnikov, industrijev in delavcev. Ta davščina se bo pobirala ne na račun kmetov ali kapitala, temveč na račun industrije in obrtništva ter plač nameščencev in delavcev. V naših industrijskih centrih vlada huda kriza in zato bi bilo pač umestno, da se ta fond po možnosti porabi za sloje, ki so vanj največ plačevalci. Ni pa proti temu, da banovina podpira kmečke kraje, v prvi vrsti pa mora podpirati delavce. Fond se mora porabiti v glavnem v industrijskih centrih, ki nosijo v pretežnem to davščine. Treba pa bo najti tudi zaposlitev in podpreti tudi ljudi za boljše dela, ki so danes v največjem položaju. Zaključil je, da je treba začeti s sistematičnim delom.

Banski svetnik dr. Roš je uvodoma poudarjal, da bodo 70 do 80% v bednostni fond plačevali industriji, trgovci in obrtniki ter njih nameščenci, oziroma ročni delavci. Če upoštevamo vse to, potem je pač jasno, da pridejo pri razdelitvi bednostnega fonda delavci iz industrijskih krajev najbolj v poštev. Izjave g. bana, da bo banska uprava porabila bednostni fond tam, kjer bo pomoč najbolj potrebna, ga je nekoliko pomirila. Podčrtal je dejstvo, da se prišlo obine zaradi sklepa banske uprave, da morajo same prevzeti socialno skrbstvo, v kočljiv položaj in da tega ne zmorejo. Predlaga, da bi to zopet prevzela banska uprava. Pri razdelitvi bednostnega fonda se naj pa upoštevajo občine, ki so najtežje prizadete, zlasti industrijske na Gorenjskem in v laškem srezu. Prosi, da se pri proračunu upošteva njegova želja.

Banski svetnik g. Golouh je uvodoma navajal, da so nastale težave zato, ker je prvotni proračun bednostnega fonda znašal 23 milijonov Din, a je bil znižan na 9 milijonov Din. Če bi ostal na prejšnji višini, bi se lahko mnogo storilo. Kakor prejšnja dva govornika, je tudi g. Golouh poudarjal, da se v bednostni fond v glavnem stekajo dohodki delavcev in delodajalcev in naj se tudi v pretežni meri za njeno uporabo. Prejšnjo zimo so nekatera mesta, tako Maribor, Ljubljana itd. organizirale samostojno pomožno akcijo, ki jo pa sedaj ne bodo mogli in bodo začle v kritični položaj. Potrebno je, da dobimo odbor, ki da neke smernice, za Ljubljano, Maribor, Trbovlje itd. Če razdelimo teh 9 milijonov po vsej banovini, posamezne občine ne bodo imele mnogo od tega, ne bo se tudi moglo napraviti kakih večjih javnih del. Opozorja na naredbo banske uprave glede podpiranja brezposelnih po občinah. Predlaga, da se danes sklepa o raznih delih, da se poveča odbor bednostnega fonda z zastopniki iz Trbovelj in Ljubljane ter drugih industrijskih in delavskih centrih, da se ustanovi program javnih del po proračunu bednostnega fonda, da se izde- la širši program za nadaljnja dela in da se vvažuje položaj naših mest.

Naslednji govornik banski svetnik g. Ivan Tavčar je uvodoma poudarjal, da žal proračun glede bednostnega fonda ni našel prave uvidenosti; pri pristojnem ministrstvu in da je bil sklenjen proračun

samo za 9 mesecev namestu za 12. Velika škoda je bila povzročena s tem, ker se davščine ne bodo pobirale za vse leto. Dobra volja banovinskega sveta ni bila upoštevana na pristojnem mestu in zato moramo odklanjati odgovornost, da so tako brezposelni prikrajšani. V nadaljnjem govoru je poudarjal, da je 9 milijonov bore malo. Če bi od tega fonda razdelili na 20.000 brezposelnih, k jih bodo najmanj imeli prihodnjo zimo denarno podporo, bi vsak dobil le 300 Din.

To bi znašalo 6 milijonov, preostali trije pa bi bili za javne zgradbe. Iz tega sledi, da so sredstva skrajno skromna in zato moramo tudi skrajno skromno z njimi razpolagati. Ker se pri nas davščine na splošno uvajajo tako, da morajo večji centri več prispevati in ker bodo v ta fond največ prispevali delavci, se moramo postaviti na pravično stališče, namreč to, da je bila ta davščina sklenjena v specijalne namene in da mora priti v prvi vrsti v korist sloja, ki je za njo prispeval. Ne gre, da se konsumira tam, kjer se za njo ni nič dalo in da bo prispeval tisti revež, ki je že itak obdavčen z raznimi drugimi davskimi. Še za druge. Prvenstveno je treba iz bednostnega fonda

podpirati predvsem trgovsko in industrijsko delavstvo in nameščence v gospodarskih centrih banovine.

Bednostnega fonda pa tudi ne bo mogoče razdeljevati samo po gospodarskih potrebah, temveč je treba napraviti statistiko, koliko je v posameznih krajih ljudi brez posla.

Kako pomagati brezposelnim? Na eni strani s delom, na drugi strani pa s podporami v denarju in s hrano. Če se bo ves fond porabil v delu, ne bo pravega efekta. Zato je govornik mnenja, da je sicer pravilno stališče glede preskrbe dela, če pa tega dela ni toliko, potem je treba brezposelne podpirati tudi s hrano. Zelo pogrešno je, da je v proračunu za prehrano določenih samo 600.000 Din. To ni prava pomoč, če se večina denarja investira v ceste. Danes gre samo za to: če bo nekdo stradal 14 dni in ne bo imel nič za usta, tedaj je potrebno, da mu prisloži na pomoč javna uprava in mu da hrano vsaj za tri dni. Absolutno potrebno je, da se za prehrano brezposelnega prebivalstva namenjeni znesek počtvori.

Za upravo bednostnega sklada so pa potrebne naslednje smernice:

Na delo se ne sme sprejeti vsakdo, ki se priglasi in je zato potreben kriterij. Socialni položaj brezposelnih je treba pregledati. Znesek za podporo višje kvalificiranih je premajhen. Ti vsi ne morejo na ceste in tudi pri najboljši volji ne morejo opravljati trdega fizičnega dela. Nemogoče je siliti koga k umazanimu delu, zlasti če ima recimo samo eno obleko in bi si se to pokvaril in raztrgal. Vzemimo n. pr. trgovskega uslužbenca. Ni mogoče reči: Jaz bom to generaliziral in podpiral brezposelne. Zdi se, da je banska uprava pri uporabi bednostnega fonda nekako hotela sanirati svoj okrnjeni proračun.

Nikakor pa ne gre, da bi delavstvo plačevalo za to, da bi se na ta način saniral proračun banske uprave ter gradilo in popravljale ceste na njihov račun.

Smatra za svojo dolžnost, da opozori na to dejstvo, želi, da bi bil sestavljen oidek za bednostni fond, ki bi dobil od banske uprave pooblastilo, da ima on odločilno pravico, kako uporabljati znesek iz bednostnega fonda. Ta uporaba ne bi ostala samo v oseklu, temveč naj bo pod kontrolo javnosti, da se ne bo delavec upiral prispevati v bednostni fond, ker bo vedel, v kakšen namen gre denar, in videl, da se bo pobiral v njegovo korist.

Na izvajanje g. Tavčarja je reagiral podban dr. Pirkmajer, ki je poudarjal, da je bilo pri sklepanju proračuna za bednostni fond stališče vseh, da se ta denar predvsem uporabi za javna dela, ker se delavstvo s podporami samo korumpira. Največji del zneska je določen za javna dela, odločno pa zavrže trditve, da je bednostni fond za sanacijo banovinskega proračuna, temveč je samo za to, da se zaposli delavstvo pri popraviljanju cest. Gotovo je pa tudi, da naš delavec ne bo stal na tako okosnem stališču, da je treba pomagati samo delavstvu, ki je prispevalo za bednostni fond samo v njegovem kraju, temveč tudi za druge. Zamišljeni javni deli je kmela pa banska uprava tudi namen pomagati obrtnikom in trgovcem na deželi, ker bo povečana kupna moč prebivalstva.

Dr. Gorican je v razpravi poudarjal, da naj se denar v prvi vrsti porabi za delo in ne za podporo ter predlagal, da naj se zaposli tudi višje kvalificirano delavstvo. Pred očmi moramo imeti, da imamo mnogo brezposelne inteligence, ki jo bo treba tudi podpirati ali jo pa na kak način

zaposeliti. Saj imamo razne institucije, razne samoupravne urade itd., kjer bi se dalo inteligenco zaposeliti in s tem bi gotovo pridobili mnogo hvaležnih ljudi.

Mariborski župan dr. Lipold se je izjavil za povišanje postavke za onemogle in za zaposlitev brezposelnih in inteligentov.

Zastopnik Zagorja g. Birola je naglašal, da naj se za bednostni sklad črpa v prvi vrsti v industrijskih krajih.

Novomeški župan dr. Režek je poudarjal potrebo zaposlitve delavstva. Je proti temu, da bi se denar fonda stekal zopet v tiste kraje, od koder je prišel. Delavcem je treba dati delo, kajti sistem podpor delavcem se ni obnesel tudi v drugih državah. Gledati je treba tudi na podeželje in se denar ne sme stekati samo v mesta in industrijska središča.

Zastopnik Trčka g. Snoj je za sodelovanje ožjega odbora s občinskimi načelniki. Zastopnik sreza Murske Sobote g. Kühar se pridružuje izvajanjem Tavčarja in dr. Lipolda, poudaril pa je, da je treba pomagati tudi kmetom v Prekmurju, ki jim je toča pobila vse prideleke, zlasti žito. Na njegova izvajanja je odgovoril g. ban, da ni vse tako, kakor je govornik omenjal. Banovinska hranilnica je mnogim kmetom dala posojilo, ki so ga pa mnogi porabili za prekupevanje.

Zastopnik kranjskega sreza vladni svet v pok. Detela je tudi za to, da se po možnosti gleda na podeželje. Notar in župan Jereb, zastopnik sreza Konjice je naglašal veliko brezposelnost na deželi, kjer počiva večina industriji, ali pa imajo obrate reduciranje ne minimum. Posestniki odpuščajo hlapce in dekle, ker jih ne morejo plačati. Mnogo brezposelnih je tudi med vinčarji. Odbor naj se izpolni tako, da bo imel v vidiku vse teritorije banovine. Je za zaposlitev brezposelnih. S fondom naj se podpro tudi absolvirani učiteljski študenti, ki ne morejo dobiti nameščenja. Iz bednostnega fonda naj se krije tudi dovoz gramozna na ceste. Zastopnik Murske Sobote, notar in župan g. Kodr je poudarjal podpiranje kmetov, od katerega živi industrija. Podpreti je treba tudi sezonske delavce, ki jih je v Prekmurju okoli 3000. Brezposelnih se bo najbolj pomagalo s tem, da jih zaposlimo pri gradnji cest. Brezposelne v mestih in industrijskih krajih naj se zaposli pri gradnji cest na deželi, tako da bo imel od tega nekaj tudi kmet.

Debata ob zaključku lista še traja.

Hitler in Göring

Pariz, 5. septembra. Č. V tujakš-njih političnih krogih živahno komentirajo povišanje Göringa v čin generala in zatiranje, da je to eden najzanimivejših dogodkov zadnje dobe v Nemčiji. V njem vidijo pričetek odločilne borbe med Hitlerjem in Göringom. »Journal« piše, da vlada med Hitlerjem in Göringom še delj časa velika napetost in da je bilo že tako daleč, da je hotel Hitler pred dvema tednoma Göringa internirati. Göring ima na Pruskem mnogo več pristašev kakor Hitler in boče sedaj z ženištvom hčerke veleindustrija Tiesena navezati tesnejše stike tudi s težko industrijo, kar bi mu zagotovilo dokaj močnejšo pozicijo, kakor bi jo imel Hitler. Prav tako zatrjujejo, da Hitler ni nič vedel o povišanju Göringa za generala, pač pa je pred meseci naročil Göringu, naj bi sondiral teren in polzkušal pridobiti vojaške kroge za njegovo imenovanje za generalnega polkovnika. Namestu tega pa je Göring izposloval svoje imenovanje za generala, dočim je Hitler ostal korporal. Zatrjuje se tudi, da je nemška generaliteta odločno se izrekla proti temu, da bi se Hitlerju sploh priznal oficirski čin.

Obisk velesejma vsakomur omogočen

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 2311.51 — 2322.87, Berlin 1365.14 — 1375.94, Bruselj 800.24 — 804.78, Curih 1108.35 — 1113.85, London 181.14 — 182.74, Newyork ček 3941.60 — 3964.86, Paris 224.71 — 225.83, Praga 169.90 — 170.76, Trst 302.13 — 304.58 (premijs 28.5 odst.). Avstrijski šilling v privatnem kilingu 8.75 — 8.85.

INOZEMSKA BORZA.
Curih, 5. septembra. Paris 20.375, London 16.375, Newyork 358.— Bruselj 72.30, Milan 27.30, Madrid 43.25, Amsterdam 208.55, Berlin 123.35, Dunaj 57.75, Praga 16.2, Varšava 57.80, Bukarešta 2.08.

Naš šesti september

Z našim 6. septembrom je združeno vse, kar je do bremu Jugoslovenu najmilejše in najsve-tejše, rojstni dan prvega jugoslovenskega prestolonaslednika, ki ima globlji pomen. V svobodni državi ne gledamo na svojega vladarja drugače kot na svojega najvišjega zaščitnika, predstavnika narodne države, predstavnika naše svobode. Zato tudi smatramo rojstni dan prestolonaslednika Petra za najlepši splošni narodni praznik, ko se še posebno radujemo narodne svobode.

Letošnji 6. september pa ima še poseben pomen. Pred desetimi leti se nam je rodil prestolonaslednik, ki so mu rojenice napovedale ob zibelki, da bo vladar močnejše jugoslovenske države. V časih, ko še naša država ni uživala takšnega ugleda v svetu, ko še ni bila povsem konsolidirana, nastopi naš prestolonaslednik svojo življenjsko pot. Doba desetih let je kratka, toda v nji se je naša država okrepila, največ po zaslugi našega mladega vladarja. S ponosom lahko gleda naš prvi jugoslovenski kralj na svoje delo, ki bo ostalo za vedno zapisano v naši zgodovini. Vzporedno z razvojem naše države je rasel naš prestolonaslednik ter smo gledali v njem simbolično rast naše državne sile. Jutrišnji praznik je torej v resnici pomemben za našo zgodovino in ni le prazen jubilej.

Zdaj gledamo jasno, brez strahu v bodočnost. Jugoslavija je prestala ognjen krst, kot je prestal njen narod tisočletno suženjstvo ter se prebil skozi nešteto borb. Veliki osvoboditelj kralj Peter je položil temelje naši državi, kralj Aleksander je zgradil na njih močno jugoslovijo, prestolonaslednik pa stopa v življenje, da bo varoval to mogočno, s tolikimi žrtvami posvečeno zgradbo. Za seboj ima mogočno sokolsko armado in

vsa srca, ki poznajo sladko čustvo svobode. Podmladkarji Jadranske straže gledajo iskrenih se oči mladostnega navdušenja na svojega mladega vodjo, bodočega krmilarja države in so ponosni nanj. Vsi ga ljubimo in z zaupanjem stavimo nanj svoje nade, da bo vreden naslednik svojega slavnega rodu. Zato se ne bojimo bodočnosti. Naš 6. september bo zaradi tega vedno praznik naše svobode, naših zmag, pravi jugoslovenski praznik, ko bomo vedno praznovali slavno preteklost in gledali jasno v bodočnost.

V tem smislu bomo praznovali tudi desetletnico prestolonaslednikovega rojstva kot mejnik v naši zgodovini. Pred njo je preteklost, težka, blagoslovljena z žrtvami, posvečena s delom in trpljenjem, za njo se nam pa odpira nova doba, v katero stopamo mirno in samozvestno s prestolonaslednikom Petrom.

Zivel!

Francija zahteva preiskavo o oboroževanju Nemčije

Pred pričetkom ženevske konference se bodo sestali v Parizu angleški in francoski državniki, da se o tem posvetujejo

Pariz, 5. septembra. r. Dne 18. septembra se bodo vršili v Parizu važni francosko-angleški razgovori. Na potu v Ženevo se bo angleški zunanji minister Simon ustavil v Parizu, kjer se bo sestel z ministrskim predsednikom Daladierjem in zunanjim ministrom Paul Boncourjem. Razpravljali bodo ne samo o razorožitvenem problemu, nego tudi o avstrijskem vprašanju in o vprašanju reorganizacije Evrope. V francoskih političnih krogih so prepričani, da bo Daladier pri tej priliki potkušal znova uveljaviti svojočamni Tardieujev načrt o gospodar-

skem sodelovanju med podunavskimi državami. Kar se tiče razorožitvene konference, bo Francija takoj po zopetnem sestanku razorožitvene konference nujno predlagala, naj se ustanovi mednarodna kontrola oboroževanja in odpošlje posebna preiskovalna komisija v Nemčijo, da ugotovi kršitve mirovne pogodbe, ki jo je zagrčila Nemčija s tem, da tajno izdeluje orožje in se oborožuje. Po zadnjih člogodkih v Nemčiji so tudi Angleži za ta predlog, zaradi česar upajo, da bo ta predlog prijel.

Mussolini posreduje med Nemčijo in Rusijo

Pariz, 5. septembra. AA. »Le Matine« analizira odnose med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo. List smatra, da bo prišlo v kratkem do sprostitve sedanje napetosti med Moskvo in Berlinom. Sedanji ruski poslanik v Berlinu Čjušuk je bil prejšnje dni v Rimu in je baje proslil Mussolinija, naj zavre Hitlerjeve izpade proti Sovjetski Rusiji. Ruski poslanik želi, naj bi Mussolini posredoval med Rusijo in Nemčijo in ju tako zbližal, da bi došlo celo do priprave na nenapadalni pakt med tema dvema državama.

Lord Grey v agoniji

London, 4. septembra. AA. Lordu Greyju se je bolezen tako poslabšala, da je njegovo stanje brezupno. Bolnik je še neza vesten.

Gömbös v Sofijo, Gičev v Rim
Sofija, 4. septembra. AA. Predsednik vlade Mušanov je sporočil, da je dobil uradno obvestilo, da pride v začetku novembra v Sofijo predsednik madžarske vlade Gömbös. Trgovinski minister Gičev odpotuje jutri v Italijo, da se sestane z italijanskim kmetijskim ministrom.

Sreda 6. IX.
Četrtek 7. IX.
Vstopnina samo
Din 5.—

Upor kazencev na Azorih
Pariz, 4. septembra. AA. Z Azorov poročajo, da je prišlo v tamkajšnji kaznični do upora kazencev. Ječarji so morali rabiti orožje. Pri tem je našlo smrt 20 kazencev, ranjenih je pa 7.

